

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
*Republic
of Croatia
Ministry
of Culture*

HKD

SEKCIJA ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE

**Školska knjižnica:
pogled unazad - korak unaprijed**

**8. OKRUGLI STOL
ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE**

Virovitica, 5. listopada 2017.
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

ORGANIZATORI SKUPA:

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Sekcija za školske knjižnice

Komisija za srednjoškolske knjižnice

Komisija za osnovnoškolske knjižnice

ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Romana Horvat

Mira Matan

Silvija Perić

Josip Strija

Gordana Šutej

PROGRAMSKI ODBOR:

dr. sc. Mihaela Banek Zorica

Danica Pelko

mr. sc. Zorka Renić

Ana Saulačić

mr. sc. Alka Stropnik

PROGRAM

10.00 -10.30 *Uvod i kratki kulturno umjetnički program*

10.30 -13.10 *Prvi dio*
moderator: Ana Saulačić
Agencija za odgoj i obrazovanje

10.30 -11.15 prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić
Predsjednica Hrvatskog knjižničkog vijeća
**Doprinosi školskih knjižničara provedbi
Strategije hrvatskog knjižničarstva**

11.15 -12.00 **Frida Bišćan**
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Mira Zovko
Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Školske knjižnice danas: stanje i perspektive

12.00 -12.30 *Pauza za osvježenje*

12.30 -12.50 **Robert Posavec**
Centar za odgoj i obrazovanje, Čakovec
Draženka Stančić
OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec
Komunikacija školskog knjižničara - kako ju sami vidimo

12.50 -13.10 **Danica Pelko**
OŠ Donja Stubica
mr. sc. Zorka Renić
Medicinska škola Bjelovar
Vremeplov okruglih stolova Sekcije za školske knjižnice

13.10 -14.10 *Pauza za objed*

- 14.10 -15.40** *Drugi dio*
moderator: Danica Pelko
OŠ Donja Stubica
- 14.10 -14.25 **Đurđica Krčmar Zalar**
OŠ prof. Franje Viktora Šignjara, Virje
**Franjo Fancev u hrvatskim temeljima knjižničarstva
kao profesije i struke**
- 14.25 – 14.40 **Ljiljana Vugrinec**
Knjižnica i čitaonica »Fran Galović« Koprivnica
**Školske knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji:
stanje, trendovi, perspektiva...**
- 14.40 -14.55 **Ilija Pejić**
Narodna knjižnica »Petar Preradović« Bjelovar
Modeli sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama
- 14.55 -15.10 **Denis Vincek**
OŠ Ante Kovačića, Zlatar
**Iz perspektive stručnog suradnika knjižničara kao autora i
voditelja nacionalnog projekta koji je ušao u sedmu godinu:
zašto radimo ono što ne moramo**
- 15.10 -15.25 **Dejana Bedeković**
IV. OŠ Bjelovar
Knjižničar učitelj - suradnik u nastavi
- 15.25 -15.40 **Mira Matan**
Ugostiteljska škola Opatija
Čitanje s ekrana / knjige
- 15.40 -16.10** *Rasprava i zaključci*
moderator: mr. sc. Alka Stropnik
Knjižnice grada Zagreba, Matična služba

Sekcija za školske knjižnice
Komisija za srednjoškolske knjižnice
Komisija za osnovnoškolske knjižnice

8. OKRUGLI STOL ZA ŠKOLSKE KNJIŽNICE

Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed

Virovitica, 5. listopada 2017.
Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za osnovnoškolske knjižnice i Komisija za srednjoškolske knjižnice u suradnji s Društvom knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja organiziraju 8. okrugli stol za školske knjižnice »Školska knjižnica: pogled unazad – korak unaprijed« koji će se održati 5. listopada 2017. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Virovitica, Trg bana J. Jelačića 5. Skup je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture. Skup se održava povodom obilježavanja Međunarodnog mjeseca školskih knjižnica.

Uvod:

Nakon sedam organiziranih okruglih stolova i rasprava o raznim temama, Sekcija za školske knjižnice želi se osvrnuti unatrag i vidjeti što je napravljeno u školskom knjižničarstvu, sagledati trenutno stanje i napraviti planove za budućnost. Program je sastavljen od uvodnih izlaganja, razmjene dobre prakse i rasprave. Uz retrospektivu rada Sekcije za školske knjižnice, predviđena su dva uvodna izlaganja predstavnika institucija ključnih za status i razvoj školskog knjižničarstva. Primjeri dobre prakse obuhvaćaju programe i projekte kojima školski knjižničari pridonose kvaliteti odgojno-obrazovnog procesa te pozitivnoj percepciji i razumijevanju uloge i važnosti školske knjižnice za razvoj društva.

Gordana Šutej, predsjednica Sekcije za školske knjižnice

Doprinosi školskih knjižničara provedbi Strategije hrvatskog knjižničarstva

prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić

Predsjednica Hrvatskog knjižničkog vijeća

aparact@gmail.com

Sažetak:

Cilj je izlaganja ukazati na ulogu i potencijale školskih knjižničara u provedbi Strategije hrvatskog knjižničarstva, poglavito u odnosu na promjenjive uvjete učenja i podučavanja te nužnost jačanja napora vezanih uz odgoj i poticanje mladih na kritičko mišljenje, inovativnost i aktivno sudjelovanje u nastavi. Uloga školskih knjižničara posebno je važna, a njihov potencijal nerijetko je nedovoljno prepoznat. Stoga se čini nužnim istaknuti izazove i moguće doprinose školskih knjižničara u ostvarenju postavljenih strateških ciljeva hrvatskog knjižničarstva, 2018.-2022. U izlaganju će se problematizirati potencijali i aktivnosti vezene uz svaki pojedini strateški cilj i mjeru te pokazatelje rezultata. Naposlijetku, sagledat će se na koji su način školske knjižnice zastupljene u novom zakonu i kako je moguće u legislativnom smislu povezati dva sustava (kulture i obrazovanja i znanosti) s ciljem postizanja usklađivanja relevantnih zakonskih odredbi.

O autorici:

Prof. dr. sc. Tatjana Aparac-Jelušić aktivna je u knjižničarstvu preko 40 godina, a kao sveučilišna nastavnica djelovala je od 1983. do 2015., kad je umirovljena, u zvanjima od znanstvenog asistenta do redovite profesorice u trajnome zvanju. Obranila doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u polju informacijskih znanosti. Predavala je na preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom studiju i bila gostujuća profesorica na Visokoj školi za informacijske stručnjake u Eisenstadtu i Sveučilištu u Grazu, Austrija, te na Sveučilišnom odjelu u Borasu, Švedska. Uz financijsku podršku hrvatske NZZ-a izradila je Prijedlog združenog diplomskog programa Written Heritage in the Digital Age. Od 2008./2009. do 2015. voditeljica je doktorskog studija Društvo znanja i prijenos informacija na Sveučilištu u Zadru. Objavila je dvije knjige, devet poglavlja u knjizi te više od sto znanstvenih i stručnih radova. Održala preko osamdeset izlaganja na domaćim i dvadeset na inozemnim skupovima. Uređuje niz Priručnici iz knjižničarstva i pojedine tematske brojeve Vjesnika bibliotekara Hrvatske. Uredila je 24 monografske publikacije. Mentorica je 9 doktorskih disertacija, 12 magistarskih i više od 200 diplomskih radova. Članica je uredništava međunarodnih časopisa Journal of Documentation, Information processing and management (do 2008.) i Alexandrie (do 1998.), od 2009. članica je uredništva Bibli-

otekara, a od 2014. Journal of Education for Library and Information Science. S profesorom Tefkom Saračevićem pokrenula je i vodila međunarodne konferencije LIDA, od 2000. do 2014. Članica je programskih odbora konferencija ColiS, ECDL, ECIL i dr. Od 2004. do 2009. bila je predsjednica ASIST-ove Sekcije za Europu, a od 2009. do 2014. predsjednica Euclidova odbora za europske sveučilišne odjele u polju knjižnične i informacijske znanosti. Od 2013. predsjednica je Hrvatskog knjižničkog vijeća. Dobitnica Kukuljevićeve povelje i ASIST-ove nagrade ISI/-Thompson priznanje za najboljeg nastavnika informacijskih znanosti, za 2006.

Školske knjižnice danas: stanje i perspektive

Frida Bišćan

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

fbiscan@nsk.hr

Mira Zovko

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

mira.zovko@mzo.hr

Sažetak:

U izlaganju će biti predstavljena mreža školskih knjižnica i njihovo značenje za odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske. Poseban naglasak će biti na razvoju školskih knjižnica, osobito nakon donošenja Standarda za školske knjižnice. Bit će prikazano sadašnje stanje školskih knjižnica s obzirom na prostor i opremljenost, knjižnični fond i knjižničare na temelju analize podataka o radu školskih knjižnica tijekom protekle školske godine. Zaključno, rezimirat će se trenutno stanje u odnosu na potrebe i predviđene planove razvoja.

O autoricama:

Frida Bišćan, knjižničarska savjetnica, rođena je 1957. godine u Karlovcu. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je jugoslavenske jezike i književnost. Na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti istog fakulteta upisala je poslijediplomski studij. Zaposlena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu kao savjetnica za školske knjižnice. Područje interesa su joj povijest, rad i djelovanje narodnih i školskih knjižnica. Aktivno sudjeluje u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva kao članica Komisije za narodne knjižnice i predsjednica Komisije za izgradnju i opremu knjižnica, kao i u radu Hrvatskoga čitateljskog društva. Sudjelovala je u radu i organizaciji stručnih skupova, konferencija i radionica u zemlji i inozemstvu. Objavila je, samostalno i u koautorstvu,

nekoliko knjiga i stručnih članaka. Osmislila je i vodila dva međunarodna projekta koje je sufinancirala Europska unija.

Mira Zovko je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala pedagogiju i hrvatski jezik i književnosti. Nakon toga stekla je stručno zvanje diplomirana knjižničara. Radeći dugi niz godina u školstvu i knjižničarstvu to je ujedinila na radnom mjestu više stručne savjetnice za školske knjižnice u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta. Od 1998. godine članica je Hrvatskoga knjižničnog vijeća, stručnog savjetodavnog tijela Ministarstva kulture. Sudjeluje u radu mnogih radnih skupina koje se bave problematikom školskog knjižničarstva te je objavila niz stručnih radova iz toga područja. Bila je članica Nadzornog odbora projekta NISKA te Programskog odbora 14. europske konferencije o čitanju. Članica je Organizacijskog odbora Lovrakovih dana kulture. Sudjelovanjem i izlaganjem na različitim stručnim skupovima pridonosi razvoju i unapređivanju školskog knjižničarstva pa je sudjelovala kao predavač i u radu Centra za stalno stručno usavršavanje.

Komunikacija školskog knjižničara - kako ju sami vidimo

Robert Posavec

Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec

robert.posavec3@skole.hr

Draženka Stančić

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog Ivanec

drazenka.stancic@gmail.com

Sažetak:

Školski knjižničari su struka koja se intenzivno razvija od osamostaljenja Hrvatske. Ta se struka susreće s različitim problemima koji se dobrim dijelom mogu riješiti kvalitetnom komunikacijom. Rad je svojevrsna SWOT analiza unutar struke školskog knjižničara s edukativnom komponentom, pokazuje kako školski knjižničari vide probleme svoje struke i kako misle da se mogu riješiti. Školski knjižničari nisu zadovoljni vidljivošću struke jer prepoznaju razloge i posljedice njene nedovoljne vidljivosti. Knjižničari koriste tehnike i alate odnosa s javnošću u svom radu uglavnom reaktivno, tj. neplanski, a tek su djelomično su upoznati s mogućnostima koje su im dostupne, čime su potvrđene hipoteze istraživanja. U pitanjima otvorenog tipa spominjali su potrebu edukacije na tom području i za sebe i za školu. Često su u ime škole zaduženi za odnose s medijima i upravljanje

web sadržajima škole, a istraživanje im je poslužilo i za promišljanje rada s aspekta odnosa s javnošću. Za podizanje razine vidljivosti struke, a time i uvjeta za uspješniji rad profesije u vrijeme brzih promjena i tehnološkog napretka potrebno je strateški upravljati tom vidljivošću. Planski i proaktivni rad na promociji, vidljivosti školsko-knjižničarske struke, koja pripada dijelu javnih službi, zahtijeva uporabu znanja vezanih uz zagovaranje te odnosa s javnošću u obrazovnim institucijama, neprofitnim organizacijama, osobnim i internim odnosima s javnošću te odnosima s medijima. To mogu raditi samo oni školski knjižničari koji su stručni i na polju odnosa s javnošću. Druga opcija – strukovne udruge angažiraju agenciju za odnose s javnošću, no tu postoji problem financiranja, koji može biti, eventualno, riješen fundraising kampanjom. Također je potrebno više edukacije o komunikacijskom menadžmentu za sve školske knjižničare: komunikacijskim vještinama, tehnikama i alatima, te strateškom planiranju komunikacije.

O autorima:

Robert Posavec rođen je 1980. u Varaždinu. Tri je godine bio voditelj specijalne knjižnice i čitaonice Tabula Rasa u okviru ACT Grupe. Sudjelovao u brojnim projektima civilnog društva kao voditelj radionica i predavač. Urednik je različitih izdanja s područja medija, društvenog poduzetništva i zadrugarstva. Zaposlen je u Centru za odgoj i obrazovanje Čakovec kao stručni suradnik školski knjižničar. Angažiran je u javnoj i kulturnoj djelatnosti Centra za odgoj i obrazovanje te u razvoju suradnje s lokalnom zajednicom i uključivanjem polaznika Centra u život zajednice. Voditelj je Tima za javnu i kulturnu djelatnost Centra. 2015. napredovao je u zvanje mentora.

Draženka Stančić radi u OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec na mjestu školske knjižničarke u zvanju stručna suradnica savjetnica te kao voditeljica knjižnice na Edward Bernays Prvoj visokoj školi za komunikacijski menadžment. Voditeljica je ŽSVŠK Varaždinske županije, a bila je članica SRS za izradu kurikulumu međupredmetne teme Uporaba IKT-a. Bavi se metodičkim i kurikulumskim temama, primjenom informacijske pismenosti u radu s učenicima, poticanjem čitanja, primjenom IKT-a u nastavnom procesu te vidljivošću školsko knjižničarske profesije. Diplomirana je profesorica hrvatskog jezika i književnosti, magistra bibliotekarstva i apsolvantica specijalističkog studija Odnosa s javnošću.

Vremeplov okruglih stolova Sekcije za školske knjižnice

Danica Pelko
OŠ Donja Stubica
pelkodanica@gmail.com
mr. sc. Zorka Renić
Medicinska škola Bjelovar
zorkarenic@gmail.com

Sažetak:

Priča o stručnim skupovima u organizaciji Sekcije za školske knjižnice započinje 2009. Sekcija za školske knjižnice u suradnji s Komisijom za narodne knjižnice 26. listopada 2009. u bjelovarskoj Gimnaziji organizirale su Okrugli stol »Školska knjižnica u procijepu između zakona, pravilnika i stvarnosti«. Taj je stručni skup imao veliko značenje za sve školske knjižničare Republike Hrvatske jer se na njemu izravno govorilo o najvažnijim problemima s kojima se (i danas) susreću školski knjižničari. Iznova u bjelovarskoj Gimnaziji održan je 21. listopada 2011. drugi okrugli stol naslovljen »EU fondovi i školske knjižnice«, a glavna tema bila je vezana uz mogućnosti financiranja i stručnog usavršavanja koje nam omogućuju EU fondovi. U Češkoj osnovnoj školi u Daruvaru, 19. lipnja 2012. održan je 3. okrugli stol za školske knjižnice, s temom Školske knjižnice u multikulturalnom okruženju. Polazišna teza ovog skupa bila je da koncept multikulturalne knjižnice, pa tako i školske, podrazumijeva kulturno i jezično različite zbirke i usluge, u novije vrijeme pristup tiskanim i online izvorima na odgovarajućim jezicima. U Sisku se okupio velik broj sudionika na 4. okruglom stolu za školske knjižnice održanom 3. listopada 2013. s temom Uloga masovnih medija u odgoju djece i mladih. Zanimljiva tema okupila je zanimljive goste predavače, ugledne stručnjake koji se bave ovom problematikom: prof. dr. Zlatko Miliša, doc. dr. sc. Igor Kanižaj, izv. prof. dr. sc. Danijel Labaš i Dinka Juričić. Na 5. okruglom stolu za školske knjižnice u Ivancu 3. listopada 2014. govorilo se o obrazovnoj ulozi školske knjižnice. Pored predavanja prof. dr. sc. Mihaele Banek-Zorica i doc. dr. sc. Igora Kanižaja, čuli smo iskustva iz Slovenije i iz naše prakse. Zaključeno je kako postoji potreba izrade kurikula informacijsko-medijske pismenosti koja bi se mogla realizirati na dva načina - kao program i kao izborni predmet. U Karlovcu su se školski knjižničari sastali 5. listopada 2015. i izgovorili o školskoj lektiri. Čuli smo što o obaveznoj školskoj lektiri misle dr. sc. Diana Zalar i dr. sc. Danko Plevnik, naši školski knjižničari i gošće iz Slovenije. Zaključeno je da je potrebna aktualizacija književnih djela na popisu lektire, njihova metodički zanimljivija

obrada, ali je isto tako potrebno omogućiti veću autonomiju u radu profesora i knjižničara, a shodno tome potrebno je namjensko financiranje nabave građe i proširivanje lektire na neknjiževne tekstove. U Krapini je održan 7. okrugli stol za školske knjižnice, 3. listopada 2016., a tema je bila vezana za ulogu školske knjižnice u odgoju i obrazovanju darovitih učenika. Čuli smo predavanja prof. dr. sc. Vesne Vlahović-Štetić i Jasne Cvetković-Lay te slovenskih i naših kolegica i kolega knjižničara. Zaključeno je da je potrebno usustaviti identifikaciju i procjenu darovitosti učenika po svim školama, važno je poticati izvannastavne i dodatne aktivnosti, trebaju se izraditi posebni programi i kurikuli za darovitu djecu.

O autoricama:

Danica Pelko već 25 godina radi kao knjižničarka u OŠ Donja Stubica i kroz to relativno dugačko razdoblje knjižnicu je uspjela pretvoriti u funkcionalan i ugodan ambijent u stvarnom i virtualnom smislu (knjznicads.weebly.com). Ponosna je dobitnica nagrade Višnja Šeta za 2011. godinu i već četiri godine zaredom članica Povjerenstva za dodjelu nagrade Višnja Šeta. Za cijelo vrijeme svog rada u knjižnici bila je vrlo aktivna u radu Hrvatskoga knjižničarskog društva. U dva mandata bila je predsjednica Knjižničarskog društva Krapinsko-zagorske županije. Upravo tada Društvo je iznjedrilo svoje važne projekte, a to su: Vodič kroz knjižnice Krapinsko-zagorske županije, izložbu Knjižno blago Krapinsko-zagorske županije, mrežne stranice Društva i originalni stranicnik. U dva mandata bila je predsjednica Sekcije za školske knjižnice i Komisije za osnovnoškolske knjižnice pri HKD-u. Posebno je aktivna u radu s darovitom djecom tako da još od 2000. godine u školi vodi grupu izvannastavnih aktivnosti Mala Kajkaviana. U radu s tom grupom djece i uz potporu MZOS-a 2016. tiskan je je Mali rječnik kajkavskoga govora stubičkoga kraja koji je dobio posebnu pohvalu HRT-a i nagradu na Trienalima zagorskog suvenira. Upravo je u pripremi 2. izdanje sa zvučnim zapisom. Zbog izuzetnog zanimanja za pričanje bajki i priča već je nekoliko puta bila pozvana na pričanje priča u drugim školama i knjižnicama u okolici. Poduzela je sve pripremne radnje za pokretanje škole pričanja bajki i priča »Bajka na dlanu« koja će se svake godine održavati u Krapini za sve zainteresirane odgajatelje, učitelje i knjižničare s područja cijele Hrvatske.

Zorka Renić je uz Studij politologije na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, završila i dodiplomski studij bibliotekarstva, a potom i poslijediplomski studij informacijskih znanosti, smjer bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zvanje višeg knjižničara stekla je 2008., a zvanje stručnog suradnika mentora 2014. Uređuje, recenzira i piše stručne i znanstvene publikacije i članke. Suautorica je knjiga: Pregled bjelovarskog tiskarstva do 1940. : bibliografija ; Narodna knjižnica »Petar Preradović« Bjelovar : od časničkog kasina do novog ti-

sućljeća ; Svezak (1985.-2013.) : bibliografija. Bila je članica uredništva i urednica stručnih knjižničarskih glasila i časopisa. Sudjelovala je u radu povjerenstava, organizacijskih i programskih odbora. Aktivna je članica svih strukovnih udruga. U jednom mandatu bila je predsjednica Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja i predsjednica Sekcije za školske knjižnice. Voditeljica je Županijskog stručnog vijeća školskih knjižničara Bjelovarsko-bilogorske županije. Radila je u bjelovarskom srednjoškolskom centru kao predavač stručnih predmeta, a potom u Narodnoj knjižnici »Petar Preradović« Bjelovar. Od 2007. godine je zaposlena u Medicinskoj školi Bjelovar kao stručni suradnik knjižničar.

Franjo Fancev u hrvatskim temeljima knjižničarstva kao profesije i struke

Đurđica Krčmar Zalar

OŠ prof. Franje Viktora Šignjara Virje

durdica.krcmar@skole.hr

Sažetak:

Izlaganje se bavi Franjom Fancevim (rođen u Virju 1882. g., umro 1943. g.) filologom, književnim povjesničarem, prof. starije hrvatske književnosti, ravnateljem Sveučilišne knjižnice od 1919. do 1927. godine. Sveučilišna knjižnica je tada imala tri zaposlenika, a poimanje uloge knjižničara i knjižničarstva u odnosu na današnje uvelike se razlikuje. Bez obzira na razlike mnogo je toga zajedničkog te se o Sveučilišnoj knjižnici, s obzirom na njezinu ondašnju zadaću i poslanje, može govoriti kao o današnjoj većoj kvalitetnoj školskoj knjižnici. U programu rada Fancev stanje u Knjižnici ocjenjuje »groznim«, a u polazištima promjena koje predlaže poziva se na njemačke knjižnice. Jednako kao što je Fancev tada prepoznao i osvještavao vezu između knjižničarstva, znanosti i kulture tj. napretka i razvoja tako i školski knjižničari danas prepoznaju i osvještavaju vezu između uloge školskih knjižnica i cjeloživotnog obrazovanja društva s ciljem napretka i razvoja. Stipanov u zborniku radova »Franjo Fancev: književni povjesničar i filolog« navodi da društvo mora voditi o knjižnicama brigu, odnosno stvoriti (pred)uvjete da knjižnica bude uređena zbirka sa svrhom javne ili privatne koristi da bi mogle ispuniti svoju ulogu i zadaću. Tu potrebu, u manje više istom kontekstu, prepoznajemo i danas. Kao prvi preduvjet Fancev navodi uređenu zbirku i kvalitetnu ponudu građe, kao i školovano osoblje, potom spominje potrebu uvođenja knjižničarskih stručnih ispita, prepoznaje knjižničarstvo kao znanost i zalaže se za bolji status knjižničara. Postavlja se pitanje možemo li tekst / članak

Naša Sveučilišna biblioteka, koji je Fancev napisao kao svojevrsne smjernice za rad, danas iščitati u kontekstu Naša školska knjižnica te vidjeti koliko je toga ostvareno te što se i kako može unaprijediti, odnosno stvoriti viziju školskih knjižnica za narednih sto godina.

Literatura:

Stipanov, J.(1998) Franjo Fancev – ravnatelj Sveučilišne knjižnice. U: Maštrović, T., ur., Franjo Fancev: književni povjesničar i filolog: zbornik radova za znanstvenog skupa, Zagreb-Zadar, 20.-22. ožujka 1997. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta (etc.), str. 203-224

O autorici:

Rođena Virovka nakon Gimnazije Dr. Ivana Kranjčeva u Đurđevcu upisala Filozofski fakultet u Zagrebu, smjer Kroatistika/Rusistika, a naknadno završila i Izvanredni studij bibliotekarstva Sveučilišta u Zagrebu. Svih 15 godina s položena dva stručna ispita, najprije kao učiteljica hrvatskog jezika i književnosti, a sada kao školska knjižničarka, radi u OŠ prof. Franje Viktora Šignjara u Virju. Uključenjem u tri strukovne udruge aktivno prati sve knjižničarske trendove te svoj rad nastoji osuvremeniti novim metodama i projektima te zainteresirati učenike za knjigu i čitanje.

Školske knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji: stanje, trendovi, perspektiva...

Ljiljana Vugrinec

Knjižnica i čitaonica »Fran Galović« Koprivnica

ljiljana.knjiznica@gmail.com

Sažetak:

Knjižnica i čitaonica »Fran Galović« Koprivnica obavlja županijsku matičnu funkciju za narodne i školske knjižnice u Koprivničko-križevačkoj županiji od 1995. godine. Tijekom više od dva desetljeća županijska matična služba sustavno prati i analizira stanje školskih knjižnica u Županiji te nastoji pružati stručnu pomoć i podršku u različitim segmentima njihovog rada i razvoja. Početno polazište pri tome je uvijek međusobna suradnja, uvažavanje različitosti i objektivnih ograničenja, ali i stalna težnja njihovom prevladavanju, s ciljem unapređivanja djelatnosti svake pojedine knjižnice, kao i razvoja županijske knjižnične mreže u cjelini. Svrha je izlaganja analizirati aktualne ostvarene rezultate u radu školskih knjižnica u Županiji, na osnovu usporedbi s važećim propisima i standardima, identificirati potencijalno problematična područja i naznačiti

moguće pravce daljnjeg djelovanja s ciljem unapređivanja stručnog rada školskih knjižnica, kao temelja za pružanje kvalitetnih usluga korisnicima. Pogledom unatrag, izlaganje će dati osvrt na točku s koje je sredinom 90-ih godina prošloga stoljeća krenula suradnja županijske matične knjižnice sa školama i njihovim knjižnicama u Županiji. Današnje stanje školskih knjižnica i aktualni trendovi prikazat će se na temelju statističkih podataka o stanju knjižnica, praćenih i uspoređivanih kroz različita razdoblja. U kojem smjeru i na koji način se nadalje treba / može razvijati djelatnost školskih knjižnica te kakve su pri tome mogućnosti suradnje škola i županijske matične službe u budućnosti, pokušat će se dati odgovor u zaključku izlaganja.

O autorici:

Ljiljana Vugrinec, knjižničarska savjetnica i prof. pedagogije, rođena je 1965. Od 1988. do 1991. radila je kao pedagog u osnovnoj školi u Virju, Nedelišću i Drnju te kao knjižničarka u gradskim knjižnicama u Koprivnici i Bjelovaru. Kao školska knjižničarka radila 1991.-1996. u Gimaziji »Fran Galović« Koprivnica. Od 1996. zaposlena u Knjižnici i čitaonici »Fran Galović« Koprivnica kao voditeljica Županijske matične službe. Područja interesa: pokretne knjižnice, školske knjižnice, knjižnične usluge za djecu, korisnici s posebnim potrebama. Od 1989. član Hrvatskog knjižničarskog društva i Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, trenutno pridruženi član Komisije za pokretne knjižnice i član Uredništva časopisa Svezak. Predavač u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Piše, uređuje i recenzira stručne publikacije i članke iz teorije i prakse knjižničarstva. Član uredništva i autor u više stručnih zbornika, a članke pisala za Vjesnik bibliotekara, Bjelovarski učitelj, slovensku Knjižnicu, Kragujevačko čitalište i dr. Nagrađena Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za posebne zasluge u kulturi Republike Hrvatske (1999.) i nagradom Hrvatskog knjižničarskog društva »Eva Verona« (2000.).

Modeli sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama Bjelovarsko-bilogorske županije 2006. - 2016.

Ilija Pejić

Narodna knjižnica »Petar Preradović« Bjelovar

ilija.pejic@knjiznica-bjelovar.hr

Sažetak:

U uvodnom dijelu izlaganja objašnjavaju se oblici sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama, a potom se prikazuju modeli nabave u knjižnicama os-

novnih škola Grada Bjelovara i knjižnicama osnovnih i srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije u vremenu od 2006. do 2016. godine. Okrugli stol u organizaciji Županijske matične službe i Stručnog vijeća školskih knjižničara BBŽ-a (Bjelovar, 28. travnja 2015.) ponudio je modele sustavnog financiranja, ali oni nisu u cijelosti zaživjeli. Tablično se kronološki prati stalno smanjenje nabave knjiga kupnjom, povećava udio darova u nabavi knjiga, kontinuirano smanjuje nabava novina i časopisa za učenike i učitelje te izostanak nabave elektroničke i AV-građe u navedenom vremenu. Grafikonima se nabava uspoređuje sa Standardom za školske knjižnice (NN 34/00) te se na osnovu statističkih pokazatelja predlažu sredstva koja bi osnivači (Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija) trebali stalno izdvajati za nabavu u školskim knjižnicama kako bi se usustavila nabava i poboljšalo neodrživo stanje. U završnom dijelu rada prezentiraju se neki od modela sufinanciranja nabave u školskim knjižnicama drugih gradova i županija u Republici Hrvatskoj.

O autoru:

Ilija Pejić (Pećnik, 1956.), knjižničarski savjetnik, od 1992. radi u Narodnoj knjižnici »Petar Preradović« Bjelovar kao voditelj Županijske matične službe. Pokretač je brojnih projekata opremanja i informatizacije knjižnica BBŽ-a i VPŽ-a. Susrete najčitatelja narodnih knjižnica BBŽ-a pokrenuo je 2004. godine. Autor je četrdesetak studija, urednik, priređivač, recenzent, član uredništva časopisa, organizator i moderator stručnih i znanstvenih skupova. Objavio je deset tiskanih knjiga, jednu elektroničku (Pjesnik i pripovjedač Đuro Sudeta) te web stranicu o Đuri Sudeti (<http://library.foi.hr/sudeta>): Izgubljeni govor (1994.), Zavičajna zbirka Narodne knjižnice »Petar Preradović« Bjelovar (1996.), Književno-jezične i metodičke rasprave (1997.), Narodne knjižnice na kraju 20. stoljeća (2000.), Neodoljiva moć riječi (2002.), Prožimanja: književnopovijesne studije i ogledi (2008.), Čitaonice u Grubišnom Polju: kulturni život Grubišnog Polja od razvojačenja 1871. do kraja Drugog svjetskog rata 1945. (2014.), Mirisi iscrpljena vala: književni i kulturni život šireg bjelovarskog prostora u 20. stoljeću (2017.), Izdanja HAZU u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica Bjelovarsko-bilogorske županije: 150 godina Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: katalog izložbe. [Suautor Vladimir Strugar] (2011.), Priča o knjizi na kotačima: povijest Bibliobusne službe Narodne knjižnice »Petar Preradović« Bjelovar /1972.-2012./ [Suautor Željko Prohaska] (2012.). Član je HKD, Društva knjižničara Bilogore, Podravine..., MH, HPKZ-a... i dobitnik priznanja: Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića (1996.), Pečat Grada Bjelovara (2007.), Kukuljevićeve povelje (2008.), Nagrade NSK (2013.), Plakete Tihomir Trnski BBŽ (2015.)

Iz perspektive stručnog suradnika knjižničara kao autora i voditelja nacionalnog projekta: zašto radimo ono što ne moramo

Denis Vincek

Osnovna škola Ante Kovačića, Zlatar

denis.vincek7@gmail.com

Sažetak:

Školski projekt »Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: zaboravljene knjige« osmišljen je i realiziran školske godine 2011./2012. u OŠ Ante Kovačića u Zlataru. Od sljedeće godine školski projekt postaje nacionalni i pritom se javlja niz poteškoća, posebice stoga što u to vrijeme ne postoji sličan nacionalni projekt u Hrvatskoj s duljom tradicijom na koju bi se moglo osloniti. Već od treće godine, zbog velikog broja sudionika, završnica se iz škole premješta u Zagreb, a podrška škole, nositelja projekta, postaje deklarativna. Nepoznati prostor, nedostatak novca i elementarnih informacija organizatorima otežavaju održavanje profesionalne razine nacionalnog projekta. Nakon tri godine izostaje i pokroviteljstvo krovne udruge školskih knjižničara. Za uspješnu realizaciju nacionalnog projekta zaslužna je kolegijalnost i veliki entuzijizam kolega knjižničara koji se pitaju zašto radimo ono što ne moramo. Odgovor je: zbog 1023 učenika i 44 škole koji su sudjelovali u šestom ciklusu projekta.

O autoru:

Denis Vincek je stručni suradnik knjižničar u OŠ Ante Kovačića u Zlataru od 2011. godine. Radio je i kao novinar te urednik regionalnog izdanja Večernjeg lista. Diplomirao je Novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu te Bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje trenutačno piše doktorski rad na Poslijediplomskom studiju informacijskih i komunikacijskih znanosti. Sudjelovao je na devet međunarodnih znanstvenih konferencija i objavio osam znanstvenih radova. Autor je triju stručnih knjiga i zbirke kolumni te 96 priloga u školskim novinama, od čega su 26 stručni članci. Recenzent je jednog članka objavljenog u američkom časopisu Computers & Education. Dugogodišnji je administrator grupe Knjižničari na Facebooku. Autor je i sedmu godinu voditelj nacionalnog projekta za poticanje čitanja Čitajmo zajedno – čitajmo naglas: zaboravljene knjige. Održao je 17 izlaganja na skupovima Agencije za odgoj i obrazovanje.

Knjižničar učitelj - suradnik u nastavi

Dejana Bedeković

IV. OŠ Bjelovar

dejana.kurtovic@knjiznicari.hr

Sažetak:

Kroz prikaz svog istraživanja pod nazivom Knjižnično-informacijska pismenost u praksi i analizu dosadašnjih objavljenih radova na temu primjene knjižnično-informacijske pismenosti, autorica će nastojati osvijestiti problematiku informacijske pismenosti u osnovnoškolskoj praksi i odgovoriti na pitanje treba li se stručni suradnik – školski knjižničar orijentirati samo na rad u nastavi u obliku odrađivanja sati knjižnično-informacijske pismenosti, projekata poticanja čitanja i služenja knjižnicom, i drugih oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada. Kako se u sve to mogu uklopiti stručno-knjižnični poslovi, neovisno o nastavi? Može li i treba li postojati knjižničar bez rada u nastavnom procesu? Ako ne, treba li knjižničar preuzeti ulogu učitelja ili suradnika u nastavnom procesu? Znači li potpora nastavnom procesu odrađivanje nastavnih sati umjesto učitelja ili suradnja dvaju ravnopravnih kolega u međupredmetnom povezivanju? Kako se suradnja može ostvariti na obostrano zadovoljstvo, autorica će pokušati dati odgovor u ovom svom radu. U radu će autorica također nastojati osvijestiti važnost odgojno-obrazovane djelatnosti knjižničara u informacijskom opismenjavanju učenika za cjeloživotno učenje i kako se može poboljšati nastava informacijskog opismenjavanja učenika osnovnih škola u Republici Hrvatskoj, a da se sačuva profesionalni status knjižničara kao informacijskog stručnjaka.

O autorici:

Dejana Bedeković je diplomirana knjižničarka i profesorica povijesti i filozofije. Usporedo sa studijem povijesti i filozofije na Filozofskom fakultetu Zagreb (diplomirala 2008. g.), upisala je studij bibliotekarstva (diplomirala u proljeće 2009. g. diplomskim radom Revizija i otpis knjižnične građe). Godine 2011. upisala Poslijediplomski doktorski studij Informacijskih i komunikacijskih znanosti u Zagrebu. Sa svojom mentoricom Aleksandrom Horvat objavila je 2008. g. stručni rad o anonimnosti korisničkih podataka u knjižnicama u Hrvatskoj i Nizozemskoj. Od 1. siječnja do 1. rujna 2009. radila je na Odjelu nabave i obrade te na Studijskom odjelu Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica. Od rujna 2009. radi kao školska knjižničarka IV. OŠ Bjelovar. Voditeljica je nacionalnog projekta za poticanje čitanja pod nazivom Čitamo mi, u obitelji svi i Međuškolskog književnog

kviza Bjelovarsko-bilogorske županije. Članica je nekoliko strukovnih i srodnih društava i udruga. Od svibnja 2014. tajnica je Hrvatske mreže školskih knjižničara. Piše i objavljuje članke za stručne časopise i javne medije.

Čitanje s ekrana / knjige

Mira Matan

Ugostiteljska škola Opatija

mira.matan@skole.hr

Sažetak:

Znamo da je čitanje strast i navika koja nam donosi mnoge dobrobiti. Knjige različitih žanrova, ritma, širine, opisa, odvođe nas u svijet mašte i dočaravaju nam mjesta na koje nas samo naša mašta može odvesti. Čitanjem razvijamo pamćenje, kreativnost, obogaćujemo vokabular i naše znanje te jačamo koncentraciju. No što je za nas bolje, što se više pamti, što se brže čita, na što se lakše fokusiramo? Da li je to ono pročitano s ekrana ili iz tiskane knjige, što čitati i kako čitati? Prednosti tiskane knjige su sljedeće: može se čitati svugdje jer ne zahtijeva izvor struje; čvrsta je i izdržljiva; čak i djelomično oštećena još se može čitati; godina izdanja, rukom pisane bilješke važnih osoba, potpis autora i sl. mogu joj povećati kolekcionarsku vrijednost; njezin miris i opipni aspekt daju joj posebnu dimenziju. Njeni nedostaci su: količina prostora koji zauzima; teška je za prenošenje; ne može se čitati bez osvjjetljenja; ovisno o broju tiskanih primjeraka teže ili lakše se nabavlja; nije uvijek dostupna; njezino kopiranje oduzima dosta vremena i traži mnogo papira; skupa je i ekološki neprihvatljiva. Prednosti digitalne knjige: zauzima malo mjesta jer cca 1000 prosječnih knjiga može se pohraniti na jedan CD; osvjjetljenje nije bitno za čitanje digitalnih knjiga; njena izrada i distribucija je jeftina; ekološki je prihvatljiva; ne haba se tijekom vremena; može olakšati čitanje slabovidnim i disleksičarima; može se brzo kopirati; u sadržaj digitalnih knjiga mogu se dodavati razna programska rješenja; mogućnost proširenja multimedijalnim sadržajem i sl., a sve to krajnjem korisniku omogućuje interakciju, bolje razumijevanje sadržaja i mogućnost kreativnog izražavanja. Nedostaci e-knjige: zahtijeva pažljivo rukovanje; ovisan o bateriji; nije kompatibilan sa svim hardverima i softverima; treba poznavati osnove rada s kompjutorom. Umjesto tradicije držanja fizičke, opipljive knjige u rukama, njezinog izgleda, mirisa, broja stranica i količine informacija, listanja stranica uz opuštajući zvuk šuškanja papira, prisjećanja gdje se što nalazilo i mentalnog mapiranja, danas imamo digitalno znanje u virtualnom svijetu gdje je Internet preuzeo knjižnice u veliku svjetsku

knjižnicu bez zidova, u oblaku. Iako neke stvari tehnologija ne može zamijeniti, njezinim napretkom mijenjaju se navike čitanja. Također se mijenja i mentalni sklop novih generacija. Napredak tehnologije i bolja ekonomska situacija u društvu mogle bi odnijeti pobjedu e-knjige u odnosu na tiskanu knjigu. Tržište elektroničkih knjiga u stalnom je porastu. U Amazonu već sada trideset posto cjelokupne knjižne prodaje otpada na e-knjige, pa još tu možemo dodati i besplatne e-knjige, posjet njihovim stranicama oko deset tisuća korisnika mjesečno, projekt Gutenberg i Europeana i digitalizaciju čitavih knjižnica te sedam milijuna knjiga koje je Google Book Search skenirao i nudi online. Razvidno je da ekran postaje novi medij. Sve češće se na web stranicama knjižnica nalaze virtualne referentne zbirke. Promjene čitateljskih navika prati i promjena forme medija pa se nakon elektroničkog ekrana neprikladnog za duže čitanje, knjige čitaju na čitačima elektroničkih knjiga. Usporedimo li ih s prijenosnim računalima, oni su laganiji, manji, bolje razlučivosti i izdržljivijih baterija. Za sada su najprodavaniji Amazonov Kindle u Americi i Sonijev Reader koji se može koristiti i u Europi. Poticaji da se mijenjamo postali su sve jači, nove mogućnosti su svuda oko nas, no tiskana knjiga neće nestati i tradicija tiskane knjige bit će sačuvana.

O autorici:

Mira Matan diplomirala je Hrvatski jezik i književnost na Pedagoškom fakultetu u Rijeci te Bibliotekarstvo na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Cijeli radni vijek radi kao prof. i knjižničar u osnovnim i srednjim školama. Trenutno je zaposlena u Ugostiteljskoj školi u Opatiji kao knjižničar, stručni suradnik mentor. Sudjelovala je na dvjema međunarodnim znanstvenim konferencijama. Održala je niz izlaganja i izložbi na skupovima Agencije za odgoj i obrazovanje i bila jedan od organizatora Proljetne škole školskih knjižničara Republike Hrvatske u Opatiji 2008. godine. Također je sudjelovala kao predavač u Zagrebu na 20. godišnjici proslave CARNET-a. Kao članica HUŠK-a sudjelovala je u organizaciji i predstavljanju Opatije na Državnom skupu »Čitanje i odrastanje«. Bila je voditeljica ŽSV-a za Primorsko-goransku županiju i na njima održala niz predavanja. Predsjednica je Komisije za srednjoškolske knjižnice HKD-a i članica Upravnog odbora HKD-a. Neki od projekata koje je pokrenula: »Korelacijski projekt NSK i Ugostiteljske škole Opatija za restauraciju raritetnih knjiga«, »Integracija školske knjižnice u odgojno-obrazovni sustav škole«, »Lovranski marun, naše blago i gastronomska delicija«, »I dok je srca, bit će i Kroacije« te »Deserti od maruna«.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

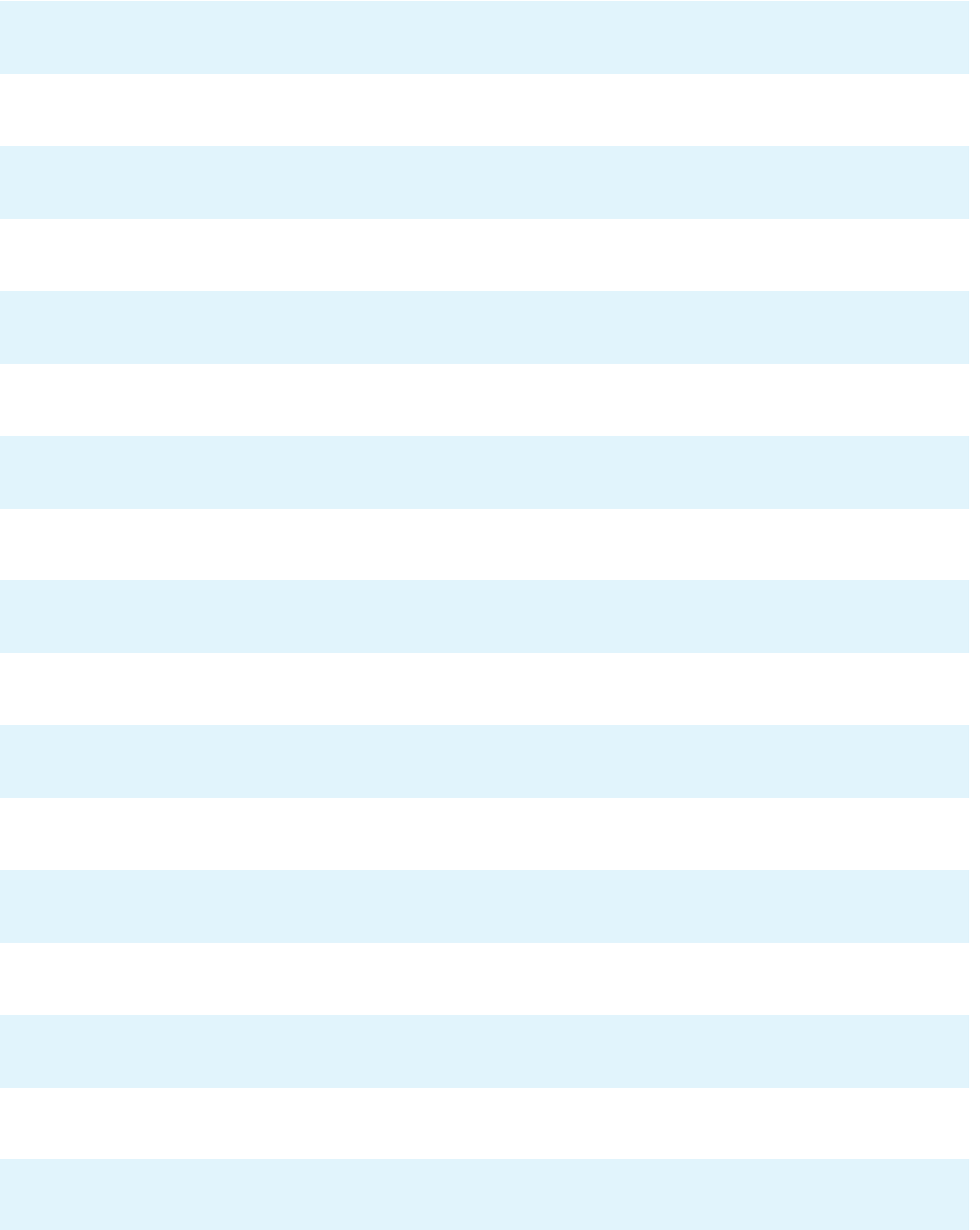
[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

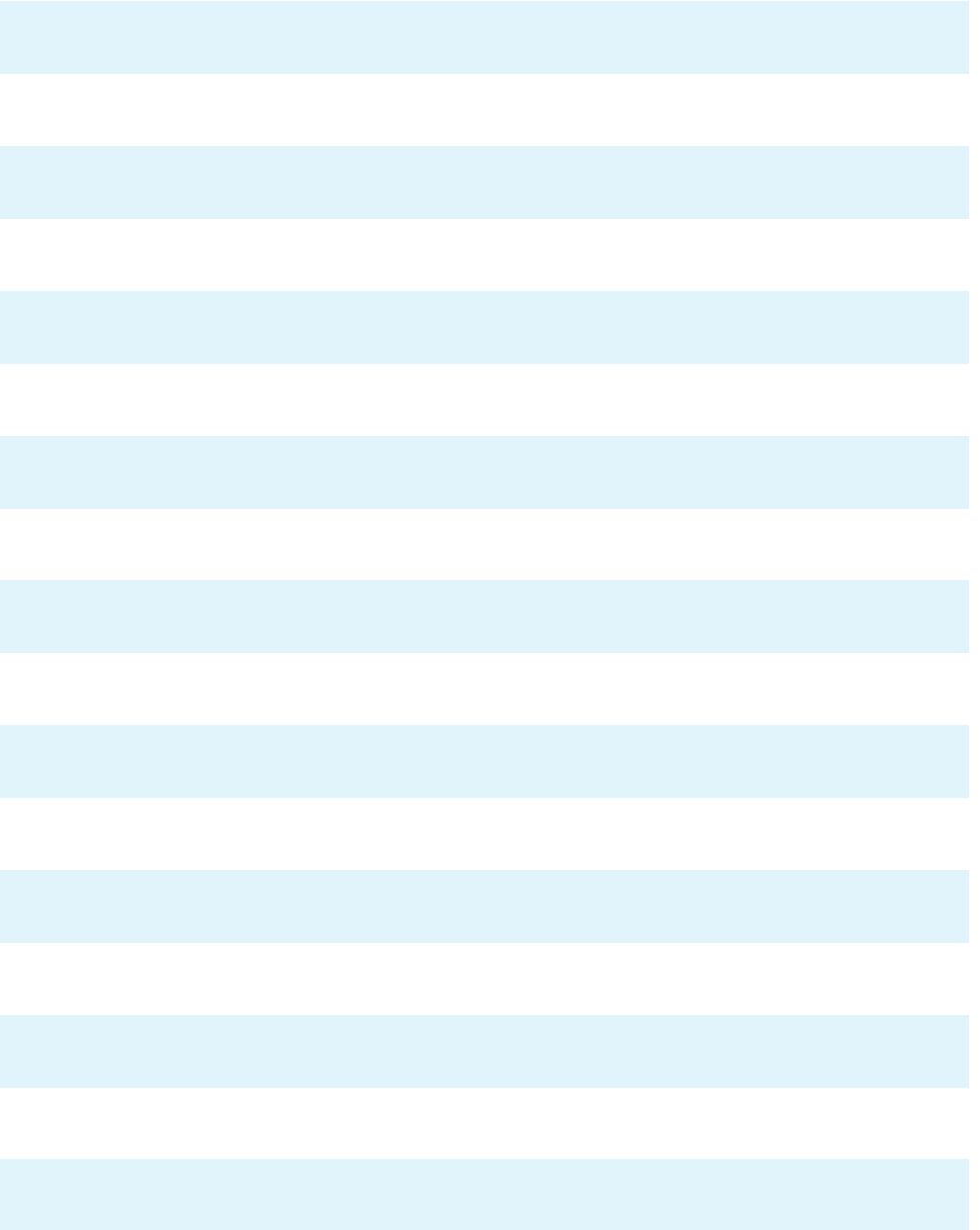
[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Nakladnik:
Hrvatsko knjižničarsko društvo

Za nakladnika:
dr. sc. Dunja Holcer

Uredila:
mr. sc. Zorka Renić

Lektura i korektura:
Mirjana Milinović

Grafičko oblikovanje i prijelom:
Miroslav Brletić

Tisak:
Službeni glasnik d.o.o.
Krapina, 2017.

Naklada 100 primjeraka